

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Дрожжана О.У., старший викладач кафедри безпеки життєдіяльності

Впровадження інноваційних методів навчання – один із найважливіших напрямів удосконалення підготовки студентів у сучасному вищому навчальному закладі в галузі охорони праці. Основою таких методів є створення комфортних умов навчання, за яких студент відчуває свою успішність, свою інтелектуальну спроможність, що робить продуктивним сам процес навчання.

Заняття, засноване на використанні сучасних технологій, дозволяє сформувати у студентів не лише глибокі знання, а й уміння самостійно їх використовувати у різних ситуаціях, накопичувати досвід вирішення проблем, розвивати у студентів пізнавальні та інтелектуальні вміння. Сучасні технології розглядаються сьогодні, як педагогічна діяльність викладача щодо створення оптимальних умов на заняттях з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» для розвитку та самореалізації потенційних можливостей, здатності до самоосвіти та саморозвитку студентів, формування безпечних методів у виробничому процесі.

Інноваційними технологіями, які можуть успішно використовуватись у викладанні дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є комп'ютерні, мультимедійні технології, контекстне навчання, кейс-метод.

Сучасні комп'ютерні технології навчання – це можливість формувати вміння у студентів працювати з інформацією, розвитку їх комунікативних здібностей. Використовуючи цю технологію, можна вирішити завдання підвищення якості процесу навчання та засвоєння матеріалу, формування інформаційної культури. Застосування мультимедійних технологій роблять навчальний матеріал доступнішим, наочним і підвищують інтерес до дисципліни, що вивчається [1].

Для вирішення таких завдань використовуються презентації, виконані у програмі Microsoft PowerPoint. Це дає викладачеві низку додаткових можливостей, тому що в них використовується текстова, графічна, звукова та відеоінформація. Мультимедійна презентація є універсальним дидактичним засобом, який дає можливість підвищення ефективності навчального процесу, зробити заняття більш щільним та насиченим за змістом [1].

Також у вивченні дисципліни велику роль грає використання наочних матеріалів і посібників, навчальних відеофільмів – це дозволяє закріпити отриману інформацію у процесі навчання. Інформаційні технології вносять в освітній процес елементи новизни, наочності, що підвищує інтерес студентів до набуття знань, полегшує викладачеві підготовку до навчального процесу. В результаті досягаються ідеальні варіанти індивідуального навчання з використанням візуальних та слухових образів, створюється можливість залучення наукової та культурної інформації з різних джерел. Однією з головних складових дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є навчання студентів безпечним методам життєдіяльності та виконання основних завдань у галузі охорони праці [1,2].

Контекстне навчання – форма активного навчання, орієнтована на професійну підготовку студентів та реалізована у вигляді системного використання професійного контексту, поступового насичення навчального процесу елементами професійної діяльності. Сутність технології контекстного навчання – формування цілісної моделі майбутньої професійної діяльності студента. Наприклад, вирішення завдань, надання екстреної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях, діях при нещасному випадку на виробництві, дій при виникненні пожежі тощо [2].

Зміст дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» орієнтовано на набуття у студентів умінь застосування знань нормативних актів з охорони праці, а також здатність використовувати знання та практичні навички в галузі охорони праці. Кожна тема дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» актуальна і пов'язана з збереженням

життєдіяльності людини в побуті та на виробництві. На практичних заняттях навчальна діяльність трансформується у професійну діяльність фахівців – принцип контекстного навчання у професійній освіті. На теоретичних заняттях необхідно поєднувати монолог викладача із спілкуванням зі студентами, спираючись на раніше отримані ними знання та життєвий досвід. На практичних заняттях чергувати різні види діяльності: поєднувати індивідуальні та групові форми роботи, елементи проблемного навчання та самостійної роботи. Широко використовувати різні методи мотивації студентів:

- емоційні: створення яскравих наочно-образних уявлень, заохочення;
- пізнавальні: опис виробничих ситуацій, опора на життєвий досвід, «мозкова атака», виконання творчих завдань;
- вольові: пред'явлення навчальних вимог, інформування про обов'язкові результати.

Контекстне навчання дозволяє насичувати навчальний процес елементами професійної діяльності.

Кейс-метод (метод конкретних ситуацій, метод ситуаційного аналізу) – техніка навчання, що використовує опис реальних життєвих і виробничих ситуацій. Студенти повинні досліджувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі варіанти вирішення та обрати найкраще з них. Кейси ґрунтуються на реальному фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації. На заняттях з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» розглядаються різні варіанти екстремальних ситуацій, їх наслідки для людей, а також алгоритми дій в умовах небезпечних (надзвичайних) ситуацій та надання допомоги постраждалим внаслідок виникнення цих екстремальних ситуацій. Враховуючи тематику матеріалу, що вивчається, а також необхідність використання інноваційних методів навчання, одним з найбільш підходящих інструментів формування компетенцій є кейс-метод. Суть технології у тому, що у основі використовуються описи конкретних ситуацій. По-перше, представлений для аналізу випадок має відбивати реальну виробничу ситуацію. По-друге, в описі має бути проблема або ряд проблем. По-третє, потрібне

оволодіння попереднім комплексом теоретичних знань для застосування їх у практичну площину вирішення конкретної проблеми. проблеми чи низки проблем. У процесі роботи над кейсом потрібно часто додаткове інформаційне підживлення самих учасників роботи над аналізом ситуації. Зрештою студенти роблять власні висновки і знаходять вихід із ситуації у вигляді неоднозначних множинних рішень [1,2].

Внаслідок застосування кейс-методу на практичних заняттях у студентів формуються вміння: аналізувати та встановлювати проблему; чітко формулювати, висловлювати та аргументувати свою позицію; спілкуватися, дискутувати, сприймати та оцінювати вербальну та невербальну інформацію; приймати рішення з урахуванням конкретних умов та наявності фактичної інформації.

Застосування інноваційних технологій на заняттях з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» дозволить підвищити ефективність навчального процесу, рівень інформованості та підготовки студентів, індивідуалізувати навчання. Дозволить залучити студентів до навчального процесу, підвищити результативність навчання.

Таким чином, інноваційні методи навчання знаходять своє вираження і втілення в нових методиках викладання, в застосуванні інформаційних ресурсів, демонстраційного обладнання, спеціально розроблених засобів і систем навчання, що підвищують ефективність навчання.

Список використаних джерел

1. Доронина Н.Н. Организация учебного процесса в ВУЗе с использованием активных методов обучения: методы обучения студентов в ВУЗе. *Социология образования*. 2011. №3. С. 31-38.

2. Саух Ю. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 443 с.